

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disquisitionvm Magicarvm Libri Sex

Delrío, Martín Antonio

Mogvntiae, 1624

Sectio II. De oraculis Prophetarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62472)

Profelyti Græci in hac nomenclatura
secuti fuerunt, non aliam ob causam,
nisi ob eam, quã Iosophus ibi retulit;
ex cuius cõtextu Græco, manifestum
est, eum loqui de Græcis duntaxat il-
lis, qui Iudaicos ritus venerabantur.
Notum vero Iudæos & Græcos sic di-
stingui, vt Græcorum nomen retine-
ant: quorquor ex gentilib. ad Iudaif-
mum transferant. *b* De oraculi quoq;
cessatione, merito Iosephi auctorita-
tem cunctis Thalmudicis sexcentis
Rabbinis recentioribus, qui toti^o an-
tiquitatis sunt imperitissimi, præfero.
De Iaddi quidem illo respõso, quoad
oraculorum cessationem, nec Latini,
& Græci Historici; *d* qui res Alexandri
scrupulose ferme sunt profecuti, vel
vno verbulo meminerunt. Iosephus
vero & Zonaras, & Glycas, qñ accurate
narrant, quæ Iaddus cum Alexandro
egerit, ea censent, vnde satis colliga-
tur, de oraculo per Vrim & Thumim
nihil Alexandrum cogitasse: cuius il-
lum quoq; fuisse ignarum prorsus ve-
rissimile censeo: De Victoria vero cõ-
tra Darium, à Deo docent per visum
certiorem factum. Arbitror ergo Iose-
phum egisse de fulgore huiusmodi
penitus semperque cessante. Nam per
internalla, quin aliqñ etiam prius ces-
sauerit, vt Saulis, & postea quorũdam
Regum, post Dauidem, tempore; non
est dubitandum. Glycas quidem fin-
dicat, qñ Israelitẽ Deum offenderant,
non cõsueuisse illis Deum per Ephod
respondere. Sic igitur suspicor, solu-
tos Iudæos primo per Sacerdotes, ap-
plicato Ephod, Deum cõsulare: si hac
via nõ succederet, recurrisset ad Pro-
phetas etiam qui Sacerdotes non es-
sent, g sic enim legas ipsos quoque Sa-
cerdotes ad Holdam prophetissam
oraculi causa adijisse. *h*

A Ad tertium dico, nihil eorum se-
qui, quæ inferuntur. nam belli memi-
nit Iosephus, vt rei, de qua frequẽtius
agebatur: Fulgoris vero tantum, præ-
termissa subsequente Sacerdotali ma-
nifestatione, meminit, quia manife-
statio illa res solita; fulgor vero, res
cæteris gentibus plane insolita & in-
audita erat. & ideo illam memoria
statuerat commendare. Duplex ergo
fuit vnus oraculi Vrim & Thummim
manifestatio siue responsio, prior illa
& exterior, tantum per fulgorem la-
pidis: & posterior quandoque etiam
extrinseca, per Sacerdotem prophetiẽ
spiritu imbutum, qui quod percepe-
rat admoto pectorali, id postea quæ-
rentibus manifestabat. Fortassis pro-
pter tot manifestationes concurren-
tes. Septuaginta interpretantur iudi-
cium τῶν δυνάμεων, hoc est, iudicium bis
quidem manifestorum Sacerdoti, &
tertio manifestorum consulentibus.
Eandem ob causam, Vrim, vocarunt
illuminationem; & Thummim, verita-
tem siue perfectionem (eodem enim
hæc recidunt) quoniam Deus nemi-
nem fallere vel põt vel vult; sed quic-
quid Sacerdoti dicebat, hoc verissimũ
& numeris omnibus erat absolutissimũ.
Sacerdotis quoq; officium erat
eadem populo vere ac plene denun-
ciare nulla omissionis, dissimulatio-
nis, mutationis aut falsitatis alterius
adhibita mixtione. *i*

D Hæc de re valde obscura, si non lu-
culenter, haud certe prorsus indili-
genter dicta sufficiant.

SECTION II.

De oraculis Prophetarum.

Suffecerint ista de Oraculo per Sacer-
dotes. Post Dauidis regnum, raro

i Sic Philo
l. 4. de vita
Mosis Ori-
gin. l. 6. in
Len. Hoer.
in. 3. Ose.
Ep. 117
ad Fabiol.

A

b A. 14.
in prin. &
passim in
mno Test.

c Q. Cur-
tius Ruf-
fus.
d Diodor.
Sic. Pluta.
Arian.
e Ioseph. li.
11. antiqu.
in fin. Zo-
nar. tom. 1.
Glyc. p. 2.
annal.

f par. 1.
Annal.

g patet ex
1. Reg. 20.
p. 6.
14. Reg.
22. v. 14.

per Sacerdotes Domino respondente, frequentius esse cœpit, oraculum per Prophetas; quod diuidi potest in *visionem*, & *somnium*: sicut & *oraculum per Sacerdotes*, diuidi potuit etiam, in *visionem fulgoris*, & *manifestationem verbi*: id eo quædã ex dicendis, de *visione*, & *verbo*, analogia quadam possent etiam accommodari prophetiæ, *Vrim* & *Thummim*: vt non obefæ naris lectores facile animaduertent.

Visionem & *verbum*, Græci Patres & LXX. non raro confundunt, vt & ipsa Scriptura: cum *visionem* dicit *auditam*, *verbum* vero *visum* vel *ostensum*. k vt cum Isaias dicit. *Audi cœlum*, quia Dominus locutus est; & tamen initio vocaret, *visionem*: & cum Zacharias & Ezechiel dixissent, se *verbum* Domini explicaturos, subdunt *visionem*, m differunt tamen. Nam

Visio, Græcis, *ὄρασις*, vel *ὄρασις*, Hebræis, *roè*; est prophetia, qua mens spiritali oculo cernit obiectum propheticum ipsi cœlesti lumine repræsentatum, differt, à *verbo*, quia *verbum* sæpe contingit sine *visione*, & *visio* sine *verbo*: differt, à *somno*, quia *visio* sæpe offertur *vigilanti*. crebro quoque vsurpatur more Hebræorum pro *concreto*, seu pro re *visa*; sic Moyses *rubum* n vocat *visionem*: sic Prophetæ dicuntur *videre visiones*. o Tales consueuerunt esse frequentius Sanctorum virorum reuelationes: quæ quibusdam sæculis crebræ admodum leguntur, vt vno sæculo duodecimo fere, Orni solitarij, quam Geruasius Presbyter descripsit; Tundali Hyberni, Cyrilli Presbyteri, Roberti Abbæ Lymburgensis, Ioannis de Plinio, Ioachimi Siculi, Simonis Stochij Carmelitæ, Ioannes Brydlyngton & aliorum.

A *Verbum*, siue (vt maule Cyprianus) sermo Græcis, *λόγος*, Hebræis *Dabar*, est prophetia, qua Spiritus sanctus, mentali quadam locutione, prophetam occulta docet, vt cum Esaiæ p dixit; *Sumet tibi librum*, & iterum: *q vade dic Ezechia*, &c. Locutio ista fiebat, vel voce formata in aère, & audita, vt Abrahamo ne filium necaret: r vel verbis in ore prophetæ positis, vt Balaamo, & hæc Aramæis proprie dicta; *Malki*, Hebræis, *Malchuth* (hoc est consilium) quasi dicas regem prophetiarum, siue prophetiæ speciem præcipuam, nihil enim consilio est vtilius. *Visioni* & *verbo* hoc commune fuit, quod vel de lætis, & faustis erant, & in nouo Testamento tunc vocantur, *Euangelium*: in veteri nomina *visionis* aut *verbi* retinent: vel erant de infaustis ac tristibus rebus, minarum & luctus annunciatæ, regibus ac populis exitia portendentes: tunc Hebræi vocabant huiusmodi prophetiam, *Massa*, à verbo, *Nasa*, leuare, tollere, portare, assumere. Per hanc radicis varietatem factum, vt controuertatur, quid proprie in sacra Scriptura significet, *Massa*? Olim Aquila vertit *ἀγγελία*, non accipiens pro *curru* (vt apud profanos) sed pro *pondere* seu *onere*, vt noster optime trātulit. Calamitas enim cui impendet, eum Aethna grauius premit: & in quæ talis prophetica sententia ferebatur, hic metu atq; tristitia oppressus, quasi caput nequibat erigere. sic explico, & amplector D. Hieronymi sententiam, in *Nabum*. Quid ni amplectar: semper (si attendas) vocabulum pro aduersa, nunquam pro secunda denunciatione inuenias vsurpatum: & perspicue Hebræum nomen, *Onus* seu *Pondus* significat, a & in Psalm. 27. Græca

k Isai. 2. & 13 & Amos 1. l Isai c. 1.

m vterque cap. 1. vide etiam Abdia 1.

רוה

n Exod. 3. 3. o Ezech. 1. isel 3. c. m similibus.

p ca. 8. v. 1. q. 38. v. 1.

r Gen. 22. v. 11. [Num. 23. & 24. & 25.] אלקות

B

D

E

Exod. 14. v. 4. & 17. v. 12. & 27. v. 1.

verho

i libr. de anima.

inter opera August.) quod scripserit. B. Ioann. in eccliali Apocalypsin scrip-
 plisse. Nam ecclialis duplex est, vna di-
 uina, alia diabolica: vt insinuat Ter-
 tull. his verbis; *i Ecclasis hoc operatur de
 suo proprio, vt sic nobis sapientia imagines
 inferat, vt et errorum.* Sapientia sc. ac
 veritatis diuina errorum & falsitatis
 diabolica. Non igitur auctor ille ec-
 clasim sumpsit, pro mentis attonitæ
 abalienatione, & animi quadam im-
 potentia: qualis erat in Pseudophetis
 illis: sed more patrum & recto, pro rap-
 tu, siue pro abstractione tantum à
 terrenis, & sensuum corporeorum
 functione: nec voluit sic constitutum
 Euangelistam scripsisse, sed, quæ, dum
 in tali ecclasi constitutus, viderat, ea
 postmodum in scriptum redegisse. vt
 mittam D. Pauli raptum: talis haud
 dubie D. Ioan. fuit, quod testatur cum
 dicit, *sem spiritu fuisse* (εγὼ ἐν πνεύματι
 η̄) scilicet correptum & absorptum in
 ecclasi, vt rectissime Haymon fuit in-
 terpretatus: breuiter idem vno verbo
 insinuare voluit Andreas Casarien-
 sis; *πνεύματι ἀγίῳ γὰρ ἠρπάχθη ὁ πῶτος*: quod
 vocabulum, sic afflatum Spiritu san-
 cto significat, vt totus ab eo correptus
 mente seu spiritu, & occupatus solida
 possessione fuerit: nam affectio animi
 cessatorum, κατὰ κράτος, vocata, quia sen-
 sibus corporeis ad tempus quasi pri-
 uantur: vnde & morbus quidam ita
 nominatus, qui corporis sensu motu-
 que priuat, k qui & κρετέλιον nostri
 medici, congelationem, appellant. Idem
 significari puto, quando Prophetæ di-
 cunt, *factam super se manum Domini*, l.
 item, *elevauit me spiritus*, aut, *eduxit me
 manus Domini in spiritu*; item, *cecidit su-
 per eum mentis excessus*, vbi Græce est
 ἐκστασις. n Perperâ Theodoret. & Theo-
 phylact. o cum Lemma, confundunt

k Galen. li.
 13. Thera-
 pens. c. li.
 4. de locis
 fact. Ario,
 c. Egi-
 net.
 l 4 Reg. 3.
 v. 11.
 m Exec. 11.
 v. 1. et c.
 40. v. 1.
 n Apor. 10
 v. 10.

A cum huiusmodi raptum, hoc est, Lan-
 cum Massa.
 Tertia species erat, somnium, dor-
 mientibus tantum medio simulacro,
 siue phantasmate, cōtingens: Hebraei
 vocant, chalom. p Græci, σὺπνιον. Si quis
 quæ euentura sunt somnians, ipse
 quid somniet non intelligit: tunc eius
 respectu non erit prophetia: sed ad-
 spectu tantum illius erit prophetia,
 cui Deus significationem somnij re-
 uelabit. quare Ioseph Propheta, & nō
 Pharaō, vel eius serui: q Daniel Pro-
 pheta, & non Nabuchodonosor: r som-
 nians autem ipse demum annu-
 ratur Prophetis, quando cum som-
 nio simul intelligentiam somnij per-
 cepit, vt Daniel in altero superbi Re-
 gis somnio. f. De his somnijs prophe-
 ticis tria sunt consideranda, modus,
 causa, & gradus seu dignitas.
 Modus multiplex est, vt accurate
 noster Pererius explicauit. r quædam
 immittantur cum pauore & horrore
 somniantis, u quædam pacifice, x 2.
 quædam non intellecta, quædā simul
 intellecta, vt dixi. 3. quædam clara &
 sine inuolucris, y vt Ioseph, trium Mā-
 gorum, & B. Pauli: quædam obscura,
 implexa, inuoluta, vt Pharaonis & ser-
 uorum eius, & Nabuchodonosori. d
 4. in quibusdā Deus alloqui videtur,
 vt Salomonem, b interdum Angelus
 bonus, vt B. Ioseph: interdum aliquis
 homo, vt Paulum vir Macedo. c 5. ali-
 quando somnia correspondent ante-
 cedentibus cogitationibus, & sic ini-
 tium sumunt ex causa animal: vt pri-
 mum somnium B. Ioseph, & primum
 Regis illi⁹ Babylonij: quandoq; vero
 nulla præcedit cogitatio, vt in somnio
 secūdo B. Ioseph accidit. d. hanc diffe-
 rentiam notauit B. Gregor. e 6. non-
 nunquam nihil petenti Deus somniū
 inopi-

o in Na-
 bum.
 D
 p Iai. 29.
 v. 7.
 הלל
 q Gen. 41.
 c. 41.
 r Dan. 1.
 c. 4.
 s Dan. 4.
 t 1. q. 3. huius
 seruat p
 m m m.
 u Gen. 31.
 v. 11. Dan.
 2. v. 1.
 x Gen. 31.
 v. 11.
 y Matt. 1.
 v. 20. c. 11.
 z 2. v. 11. 11.
 a 2. v. 11. 11.
 b 2. v. 11. 9.
 c ad Gen.
 40. c. 41.
 Dan. 2. c. 5.
 d 4.
 e 3. Reg. 3.
 c supra
 tat loci
 lit. N.
 d Matt. 1.
 c li. 6. 10.
 r al. cap.

inopinato immittit, ut sit plerumque, & accidit in praedictis SS. exemplis: nonnunquam vero petentibus reuelationem eamque sperantibus, ut Danieli f. confusis enim Hebraeos huiusmodi desideria sua Deo proponere, & ab eo petere, ut per somnia futurum illis euentum pandere dignaretur, manifestius est ex S. S. quam ut quis debeat dubitare g. Soliti id ipsum Gentiles facere in templo Serapidis, seu Plutonis, ut discerent quae ratione à morbis liberarentur h, vel ad resolutionem dubiorum habendam, ut fecit Edeusius i, & apud poetas Rex Latinus k: & in templo Aesculapij Apollonius l: & Spartani magistratus in templo Pasiphaes m: tale fuit templum Amphiarai n, & Gallie apud montem Garganum o, & huiusmodi templa vocabantur, Psychomantea. Conatus ad hoc crimen Apostata Iulianus, per calumniam, detorquebat Vigilias Christianorum ad sepulchra Martyrum: sed retudit illud valide B. Cyrillus p. Iudeos nonnunquam eo superstitionis delapsos, ut ad captanda somnia in Gentilium templis incubarent, docet Esai. propheta q: qui immolant in hortis, & sacrificant super lateres, qui habitant in sepulchris, & in delubris idolorum dormiunt.] Vbi LXX. ut solent, paraphrasticè addiderunt, propter insomnia, & in eorum causa incubationis explicantes. D. Hieron. In delubris, inquit, idolorum dormiens, ubi stratis pelibus historiarum incubare soliti erant, ut somnijs futura cognosceret. Quod in sano Aesculapij vsque hodie error celebrat Ethnicorum, multorumque aliorum.] Idem Cyrillus, ibi in Comment. confirmat.

E Cause somniorum efficientes alio loco explicabuntur: nunc de diuino-

A rum somniorum finali causa (ut vocant) agimus dumtaxat: quae ex SS. multiplex desumitur. 1. ut quis à mala absterreatur, sicut factum Abimelech r Regi Geraræ, & Labano s: hanc insinuat B. Iob t, in horrore (inquiens) visionis nocturna, quando solet sopor occupare homines, pauor tenuit me, &c. & alibi u, terrebis me per somnia, & per visiones horrore concuties. 2. ut consoleretur afflictos, & maestos perfundat lætitia, quod de se asserit B. Angela de Fulgino cap. 16. 3. ut adhortetur ad aliquod bonum, ut Gedeonem x, & Iudam eiusque exercitum y. 4. ut moneat vel doceat quid agendum fugiendumve, ut B. Ioseph, & tres Magos z. hanc causam C Iobus significat his verbis, per somnium aperit aures virorum, & erudiens eos instruit disciplina, ut aduertat hominem ab his quae facit, &c. 5. ut spiritum prophetiae, vel quod aliud spirituale donum simul largiatur: quo pertinent iuxta nonnulla ista moyses b, si quis fuerit inter vos propheta domini in visione apparebo ei vel per somnium loquar ad eum. Significare volunt, quod spiritum prophetiae, vel visione, vel somnio, collaturus sit: potius crediderim agere, de ijs, quibus iam dato prophetiae spiritu, significat se postea cum eorum nullo tam familiariter, quam cum Moysè acturum, cum hoc ore ad os, cum illis dumtaxat per visionem & somnia. Melius huc facit istud c Iob: senes vestri somnia somniabunt, & iuuenes vestri visiones videbunt. praecesserat enim, effundam spiritum meum super omnem carnem, & prophetabunt filij vestri. sic donum sapientiae & prudentiae in somnis datum Salomoni d, ex probabiliore sententia Tostati e: sic promissio obuenturae dignitatis, Ioseph & Mardocheo. f. 6. ad reuelatio-

R r r

nem

r Gen 20.
f Gen 31.
c cap. 4. 13.

u r. 7. 5. 14.

x Indic. 7.
v. 13.

y 2. Mach. 15.

z Matt. 1. 2.

a cap. 33. v. 15.

b Num. 13. v. 6.

c c 2. v. 28

d 3. Reg. 3.

e Add. c 3. q. 2.

f Gen. 37. Esh. 11.

in Na.

D

p Iai. 23.

v. 7.

הלים

g Gen. 43.

v. 41.

r Dan. 1.

v. 4.

i Euanap. in Edeus.

E. Aeneid. 7.

i Philo. in eius vita.

m Cicero. 1.

Tuscul. 2.

v. de diuin.

n Panfa. in Boet.

o Strabo lib. 5.

p lib. 10. in Iulian.

q cap. 65. v. 4.

r q. 3. dicitur.

s supra.

t supra.

u supra.

v supra.

w supra.

x supra.

y supra.

z supra.

aa supra.

ab supra.

ac supra.

ad supra.

ae supra.

af supra.

ag supra.

ah supra.

ai supra.

aj supra.

ak supra.

al supra.

am supra.

an supra.

f Gen. 37.
Esb. 11.
g Gen. 28.
Dan. 7.
h Gen. 15.
i Gen. 41.
k Dan. 2.
Et 4.

nem diuini alicui⁹ mysterij g, vel mag-
narum reip. aut imperij vicissitudi-
nem h, vt Israhelis i, Egypti, & Nabu-
chodonosor k. Ad hæc capita reduci
possunt multa somnia diuina, quorū
in Historijs Sanctorum fit mentio, vt
illa Africana apud Victorem Vticens.
de persecut. Vandalic. 2. oblata Eusebio
Episc. Carthaginens. & quæ post obi-
tum Sidonij visio oblata pincernæ ap-
ud Greg. Turonens. lib. 2. hist. Franc.
cap. 23. & inter alia vnum mimi, in vita
Simeonis Sali, apud Metaphr. aliud fa-
crilegio Traiectensi oblatum sapius,
apud Sur. to. 4. in vita S. Frederici. aliud
oblatum monacho Cluniacensi Beate
virginis, tempore S. Odonis, apud
Ioannem Monachum, l. 3. vita D. Odo-
nis. c. 9. cuius occasione B. virgo cœpit
vocari, Misericordie Mater. aliud Berta
matri S. Suiberti, apud B. Marcelli-
num, cap. 1. vita Suiberti. aliud S. Abra-
mio confessori, apud Metaphr. in eius
vita. Aliud Henrico Imper. apud Ru-
pertum, in vita S. Heriberti c. 26. aliud
S. Lutgero apud Monachos VVerti-
nens. eius vite cap. 11. Et 16. aliud S. Hu-
goni Gratianopolitano apud Guigo-
nem, in eius vita, aliud Hartmanno
Tuitiensi apud Conradum: in vita S.
VVolphelmi, aliud multiplex Elpedi-
phoro, apud Ioannem presbyterum,
in vita S. Basilei Episcop. & Mart. & alia
innumera.

De gradibus seu dignitate prophe-
tiæ multa variaq; congesere Moses
Egyptius l & Francisc. Picus m, sed
minutiora, quam vtiliora: idcirco, il-
lis omillis, tantum dico quod ex ijs o-
mnibus intellectualis reuelatio: quæ
fit sine cooperatione phantasia: præ-
stantissima est, si secundum se & præ-
cise sumatur: altera vero in qua phan-
tasia ab intellectu excitata concurrat,

l in Ducto
ro Dubi-
tantium.
m de pran.
l. 2. c. pen.
Et vlt.

A est præstantior extensue, quia primam
& quid aliud præterea comprehendit.
Sic etiam intellectualis per se
sumpta, & comparata cum imaginaria
perfectior est, sed si imaginariam
addideris ad intellectualem, tum ex-
tensue simul ambe perfectiores erūt,
quam seorsim sola intellectualis. in a
P. Franz. Soarez ad 3. par. q. 30. art. 1. dis-
pen. 9. sect. 2. cui Episcopum Guadixensem
Horoseum lib. 1. de vera & falsa prophet.
cap. 3.

QVÆSTIO III.

Quo pacto prophetia sue diuina reuelatio
discernenda sit, à diuinatione sue
diabolica reuelatione?

NON minus necessaria, quam at-
dua est huius quæstionis accura-
ta pertractatio, propter quotidianas,
etiam spiritualium personarum illu-
siones quæstus Synesius ante sex sa-
cula multos tum temporis priuatos
& Sacerdotes finxisse somnia, pro re-
uelationibus, *ὡς αὐτοὶ ἠπίθεον τινὰς ἀνεπίθετοὺς
ἀπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος* Ep. 54. in ea de-
cidenda sequar vestigia aliorum, qui
certatim ad hunc lapidem versan-
dum accurrerunt: præcipui fuerunt B.
Vincentius Ferrerius, tractat. de vita
spirituali cap. 11. & 12. Ioann. Gerson,
tractat. de probat. spirituum, & alibi pas-
sim, Cardinalis Turretremata, in præf.
Defensorij reuelatio. B. Brigitte, Henric.
de Firmaria, lib. de quatuor institutibus,
Ægyd. Carlerius, p. 1. Sports fragment.
in princ. Hierony. de Ferrara, in Com-
pend. reuelat. Ioann. Francisc. Picus,
libro vltim. de prænotion. Ribadeneyra,
lib. de tribulatione cap. 15. Delegatus d.
lib. 1. de auctor. Sac. Script. cap. 11. &
nofter Franc. Ribera, lib. 1. vite de Iesu
cap. 2. à quo citatur opus Ioan. de Ho-
roseo